

Ierosināta lieta par normu, kas noteic apmēru, kādā civilprocesā ir atlīdzināmi ar lietas vešanu saistītie izdevumi par advokāta palīdzību

2014. gada 22. jūlijā Satversmes tiesas 2. kolēģija ierosināja lietu „Par Civilprocesa likuma 44. panta pirmās daļas 1. punkta (2012. gada 29. novembra likuma redakcijā) atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 1., 91., 92. un 105. pantam”.

Apstrīdētā norma

Apstrīdētā norma nosaka apmēru, kādā civilprocesā ir atlīdzināmi ar lietas vešanu saistītie izdevumi par advokāta palīdzību. Līdz grozījumiem, kas izdarīti 2012. gada 29. novembrī, norma citastarp paredzēja, ka izdevumi par advokāta palīdzību civilprocesā atlīdzināmi to faktiskajā apmērā, tomēr ne vairāk par pieciem procentiem no prasījumu apmierinātās daļas. Ar normas grozījumiem izdevumu atlīdzības apmēri tika mainīti, piemēram, atsevišķās prasībās izdevumu atlīdzības limitu paredzot nevis piecu, bet gan trīsdesmit procentu apmērā no prasījumu apmierinātās daļas, citās prasībās kā limits tika paredzēta konkrēta summa, piemēram, 2000 vai 3000 latu. Grozījumi stājās spēkā 2013. gada 1. janvārī.

Augstāka juridiskā spēka normas

Satversmes 1. pants: „Latvija ir neatkarīga demokrātiska republika.”

Satversmes 91. pants: „Visi cilvēki Latvijā ir vienlīdzīgi likuma un tiesas priekšā. Cilvēka tiesības tiek īstenotas bez jebkādas diskriminācijas.”

Satversmes 92. pants: „Ikviens var aizstāvēt savas tiesības un likumiskās intereses taisnīgā tiesā. Ikviens uzskatāms par nevainīgu, iekams viņa vaina nav atzīta saskaņā ar likumu. Nepamatota tiesību aizskāruma gadījumā ikvienam ir tiesības uz atbilstīgu atlīdzinājumu. Ikvienam ir tiesības uz advokāta palīdzību.”

Satversmes 105. pants: „Ikvienam ir tiesības uz īpašumu. Īpašumu nedrīkst izmantot pretēji sabiedrības interesēm. Īpašuma tiesības var ierobežot vienīgi saskaņā ar likumu. Īpašuma piespiedu atsavināšana sabiedrības vajadzībām pieļaujama tikai izņēmuma gadījumos uz atsevišķa likuma pamata pret taisnīgu atlīdzību.”

Lietas fakti

Lieta ierosināta pēc Ivo Ržepicka konstitucionālās sūdzības. Sūdzības iesniedzēja prasība kādā civilprocesā tika noraidīta un procesa otra puse pieprasīja atlīdzināt izdevumus par advokāta palīdzību. Tiesāšanās esot notikusi 2012. gadā un 2013. gada sākumā. Ja izdevumi par advokāta palīdzību būtu jāsedz līdz brīdim, kad stājas spēkā apstrīdētās normas grozījumi, izdevumu apmērs būtu bijis ievērojami mazāks. Tādējādi sūdzības iesniedzējs norāda, ka apstrīdētā norma aizskarot viņa tiesisko paļāvību, jo likums neparedzot nekādu pārejas periodu uz jauno regulējumu. Tāpat norma nesamērīgi ierobežojot personas tiesības uz taisnīgu tiesu un tiesības uz īpašumu. Visbeidzot norma paredz nevienlīdzīgu attieksmi pret personām, kam pienākums atlīdzināt izdevumus par advokāta palīdzību radies pēc 2013. gada 1. janvāra, salīdzinājumā ar personām, kam šāds pienākums radies pirms šā datuma.

Tiesas procedūra

Satversmes tiesa ir uzaicinājusi Saeimu līdz šā gada 22. septembrim iesniegt Satversmes tiesai atbildes rakstu ar lietas faktisko apstākļu izklāstu un juridisko pamatojumu.

Lietas sagatavošanas termiņš ir 2014. gada 22. decembris. Par lietas izskatīšanas procesu un datumu tiesa lemj pēc lietas sagatavošanas.

Relīze sagatavota ar mērķi veicināt izpratni par Satversmes tiesā izskatāmajām lietām. Tā nav uzskatāma par nolēmuma daļu un nav saistoša Satversmes tiesai. Spriedumi, lēmumi un cita informācija par Satversmes tiesu atrodama tiesas mājas lapā www.satv.tiesa.gov.lv.

Līna Kovalevska

Satversmes tiesas priekšsēdētāja palīdzē

Lina.Kovalevska@satv.tiesa.gov.lv

67830748, 29813216